

DCL-19080002040401 Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) Examination

July - 2022

Accounting For Working Capital Decisions

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.
(2) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

1 નીલકંઠ કંપની લિમિટેડની નીચેની માહિતીમાંથી, વાર્ષિક ઉત્પાદનના 90,000 20

એકમોની પ્રવૃત્તિના સ્તર માટે કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાતની ગણતરી કરો :

વિગત	એકમદીઠ પડતર (₹)
કાચો માલ	80
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	30
પરોક્ષ ખર્ચા (એકમદીઠ ₹ 10 ધસારા સિવાય)	60
કુલ પડતર	170
ચોખ્ખો નફો	30
વેચાણ કિંમત	200

વધારાની માહિતી :

- (1) કાચામાલનો સંગ્રહ : 1 માસ.
- (2) ઉત્પાદન પ્રક્રિયાનો સમયગાળો (જેમાં રૂપાંતર ખર્ચા 50% લેખે અને માલસામાન 100% લેખે પૂર્ણતાની કક્ષા ધરાવે છે) સરેરાશ $\frac{1}{2}$ માસ.
- (3) સરેરાશ તૈયાર માલનો સંગ્રહ : 1 માસ.
- (4) લેણદારો પાસેથી મળતી શાખ 1 માસ અને દેવાદારોને અપાતી શાખ 2 માસ.
- (5) મજૂરી ચૂકવવાનો સમયગાળો : $\frac{1}{2}$ માસ.

(6) પરોક્ષ ખર્ચા ચૂકવવાનો સમયગાળો : 1 માસ.

(7) અપેક્ષિત રોકડ સિલક ₹ 80,000.

(8) 10% આકસ્મિક જોગવાઈ રાખવી.

ઉત્પાદન આખા વર્ષ દરમિયાન સમાનરૂપે ચાલુ રહે છે અને મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચ સમાન રીતે વધે છે. બધો વેચાણ ફક્ત શાખ પર જ થાય છે.

અથવા

1 સ્વામિનારાયણ ફૂડ 60% ઉત્પાદન સપાટીએ 54,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરે છે. 20

કંપની આવતા વર્ષે ઉત્પાદનમાં $33\frac{1}{3}$ % વધારો કરવા માંગે છે. તે નીચેની વિગતો પૂરી પાડે છે :

વિગત	એકમદીઠ પડતર (₹)
કાચો માલસામાન	4.00
મજૂરી	2.00
પરોક્ષ ખર્ચા (ચલિત)	2.00
પરોક્ષ ખર્ચા (સ્થિર)	1.00
કુલ પડતર	9.00
નફો	3.00
વેચાણ કિંમત	12.00

વધારાની માહિતી :

(1) સરેરાશ કાચા માલનો સંગ્રહ : 1 માસ.

(2) સરેરાશ ચાલુ કામનો સમયગાળો : 1 માસ.

(3) લેણદારો દ્વારા આપવામાં આવતી શાખ : 3 માસ.

(4) સરેરાશ તૈયાર માલનો સંગ્રહ : 1 માસ.

(5) દેવાદારોને આપવામાં આવતી શાખ : 2 માસ.

(6) મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવવાનો સમયગાળો : 1 માસ. ઉત્પાદન પ્રક્રિયાના સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચા એકસમાન રહેશે.

(7) વર્તમાન પડતર અને વેચાણ કિંમતમાં કોઈ ફેરફાર રહેશે નહિ.

(8) લઘુત્તમ જરૂરી રોકડ સિલક ₹ 70,000.

તમારે આવતા વર્ષ માટે કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત નક્કી કરવાની છે.

2 પ્રકૃતિ વિ.ના કેલેન્ડર વર્ષ, 2021ની નીચેની વિગતોથી ત્રિમાસિક ધોરણે 20
રોકડ બજેટ તૈયાર કરો :

વિગત	ત્રિમાસિક			
	પ્રથમ (₹)	બીજો (₹)	ત્રીજો (₹)	ચોથો (₹)
વેચાણ :				
રોકડ	10,000	12,000	8,000	15,000
ઉધાર	2,00,000	1,75,000	1,00,000	1,95,000
	2,10,000	1,87,000	1,08,000	2,10,000
ચલિત પડતર :				
વપરાયેલ માલસામાન	1,50,000	1,25,000	1,00,000	1,75,000
ધંધાકીય ખર્ચા	10,000	10,000	15,000	15,000
	1,60,000	1,35,000	1,15,000	1,90,000
સ્થિર ખર્ચા	15,000	15,000	15,000	15,000
કુલ પડતર	1,75,000	1,50,000	1,30,000	2,05,000
નફો / નુકસાન	35,000	37,000	- 22,000	5,000

ત્રિમાસિક સમયગાળાને અંતે બાકીઓ :

વિગત	ત્રિમાસિક			
	પ્રથમ (₹)	બીજો (₹)	ત્રીજો (₹)	ચોથો (₹)
દેવાદારો	1,00,000	1,00,000	80,000	1,00,000
કાચા માલનો સ્ટોક	75,000	60,000	75,000	75,000
લેણદારો	40,000	40,000	40,000	30,000

પ્રથમ ત્રિમાસિક સમયગાળાની શરૂઆતની બાકીઓ :

દેવાદારો ₹ 90,000, કાચામાલનો સ્ટોક ₹ 70,000, લેણદારો ₹ 30,000, બેંક
ઓવરડ્રાફ્ટ ₹ 10,000.

અન્ય માહિતી :

- (1) જૂન માસમાં ₹ 60,000ની મશીનરી ખરીદવી.
- (2) જાન્યુઆરીમાં ₹ 15,000નાં ડિવિડન્ડ (ગયું વર્ષ)ની ચૂકવણી.
- (3) દરેક ત્રિમાસિક સમયગાળાના સ્થિર ખર્ચમાં ઘસારાના ₹ 10,000નો સમાવેશ થયેલ છે.
- (4) યંત્રોની ખરીદીની ચૂકવણી માટે લાંબાગાળાની લોન ₹ 10,000 લેવામાં આવી હતી.
- (5) દરેક ત્રિમાસિક સમયગાળાના ખર્ચાઓ તે સમયગાળા દરમિયાન જ ચૂકવાય છે.

અથવા

2 રોશની લિ. નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે :

20

માસ	વેચાણ	ખરીદી	મજૂરી	અન્ય ખર્ચા
ફેબ્રુઆરી	60,000	42,000	5,000	3,500
માર્ચ	65,000	50,000	6,000	4,000
એપ્રિલ	40,000	52,000	4,000	3,000
મે	58,000	53,000	5,400	6,000
જૂન	44,000	40,000	4,000	3,000

અન્ય માહિતી :

- (1) વેચાણ : 20% રોકડ વેચાણ છે. રોકડ વેચાણ પર રોકડ વટાવ 2% આપવામાં આવે છે. બાકીની રકમ આગામી બે મહિનામાં સમાન હપતામાં મળશે.
  - (2) ખરીદી : લેણદારો દ્વારા આપવામાં આવતી શાખ 1 માસ છે.
  - (3) મજૂરી : 25% મજૂરી પછીના માસમાં ચૂકવાય છે.
  - (4) અન્ય ખર્ચા : અન્ય ખર્ચા પછીના માસમાં ચૂકવાય છે.
  - (5) ભાડું : માસિક ₹ 1,000 જે અગાઉથી ત્રિમાસિક ધોરણે ચૂકવાય છે. (જાન્યુઆરી, એપ્રિલ....)
  - (6) આવકવેરો : ₹ 7,000 જૂન માસમાં ચૂકવવાનો છે.
  - (7) તા. 01-04-2021ના રોજ રોકડ સિલક ₹ 30,000 છે.
- ઉપરોક્ત માહિતી પરથી એપ્રિલ થી જૂન 2021ના ત્રણ મહિના માટેનું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

- 3 વેલડન લિ.ની વર્તમાન શાખ મુદત "2/10, નેટ 30" છે. તેનું વર્તમાન 15 વેચાણ ₹ 6,00,000 છે, સરેરાશ શાખ મુદત 30 દિવસની છે. ફાળાનો ગુણોત્તર 15% છે. હાલમાં 1% ગ્રાહકો વેચાણ પર વટાવ લઈ રહ્યા છે. વર્તમાન ધાલખાધ ₹ 12,000 છે. કંપનીનો મૂડી પડતરનો દર 10% છે. હવે કંપની વટાવ શરતને "4/10, નેટ 30" સુધી વધારવાનું વિચારી રહી છે, જે વેચાણને ₹ 6,50,000 સુધી વધારી શકે છે અને સરેરાશ સંગ્રહ મુદતમાં 10 દિવસનો ઘટાડો કરે તેવી અપેક્ષા છે. આવી છૂટછાટ વટાવ વેચાણનું પ્રમાણ વધારીને 2% કરે છે. નવી ધાલખાધ ₹ 14,000 થશે. કરવેરાનો દર 40% છે. કંપનીને યોગ્ય સલાહ આપો.

અથવા

- 3 વાર્ષિક ₹ 2,40,000ના સામાન્ય સ્તરથી વેચાણ વધારવા માટે, માર્કેટિંગ 15 મેનેજમેન્ટ નીચે મુજબ શાખ નીતિને ઉદાર બનાવવા માટેની દરખાસ્ત પૂરી પાડે છે :

વિકલ્પ	સૂચિત શાખ મુદત (સામાન્ય શાખ મુદતમાં વધારો)	સામાન્ય વેચાણમાં સંબંધિત વધારો (₹)
1	15 દિવસ	12,000
2	30 દિવસ	18,000
3	45 દિવસ	21,000
4	60 દિવસ	24,000

સામાન્ય વેચાણ ₹ 2,40,000 અને સામાન્ય શાખ 30 દિવસ છે, વર્ષના 360 દિવસો ગણવા. કંપનીનો નફા-જથ્થા ગુણોત્તર $33\frac{1}{3}\%$. કંપની રોકાણ પર કરવેરા પહેલા 20% વળતરની અપેક્ષા રાખે છે. ઉપરોક્ત ચાર વિકલ્પોનું મૂલ્યાંકન કરો અને મેનેજમેન્ટને સલાહ આપો.

- 4 પરફેક્ટ લિ. નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે : 15
- દૈનિક મહત્તમ વપરાશ 30 એકમો
  - દૈનિક લઘુત્તમ વપરાશ 20 એકમો
  - દૈનિક સરેરાશ વપરાશ 25 એકમો
  - મહત્તમ વરદી સમય 45 દિવસ
  - સરેરાશ વરદી સમય 35 દિવસ
  - તાત્કાલિક ખરીદી માટે લાગતો વધુમાં વધુ સમય 5 દિવસ

- વાર્ષિક વપરાશ 22,500 એકમો
- એકમદીઠ પડતર ₹ 20
- એક વખત ઓર્ડર મુકવાનો ખર્ચ ₹ 100
- વહન ખર્ચ 25%

ગણતરી કરો :

- (1) આર્થિક વરદી જથ્થો
- (2) વરદી સપાટી
- (3) લઘુત્તમ સપાટી
- (4) ગુરૂત્તમ સપાટી
- (5) સલામતી સપાટી
- (6) ભય સપાટી
- (7) સરેરાશ સપાટી (બંને સૂત્ર દ્વારા)

અથવા

- 4 સિદ્ધિ લિમિટેડ તેના પ્રોડક્શન મેનેજરનું મૂલ્યાંકન કરવા માટેના એક પ્રદર્શન 15 માપદંડ તરીકે ઈન્વેન્ટરી ટર્નઓવરનો ઉપયોગ કરે છે. હાલમાં તેનું ઈન્વેન્ટરી ટર્નઓવર (વેચાણ પડતર ÷ સરેરાશ ઈન્વેન્ટરી) વાર્ષિક 10 વખત છે, જ્યારે ઉદ્યોગની સરેરાશ 4 વખત છે. વાર્ષિક સરેરાશ વેચાણ ₹ 4,50,000 છે, ચલિત પડતર વેચાણના 70% છે અને વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ ₹ 10,000 છે. ઈન્વેન્ટરીનો વહન ખર્ચ સરેરાશ ઈન્વેન્ટરીના 5% છે. સેલ્સ ફોર્સે ફરિયાદ કરી હતી કે નીચા ઈન્વેન્ટરી સ્તરને કારણે અને સ્ટોક આઉટ થવાને કારણે વેચાણ ઘટી રહ્યું છે. સેલ્સ મેનેજરે નીચે મુજબ સ્ટોક-આઉટ રિપોર્ટના આધારે અંદાજ કાઢ્યો છે :

ઈન્વેન્ટરી પોલિસી	ઈન્વેન્ટરી ટર્નઓવર	વેચાણ
વર્તમાન	10	₹ 4,50,000
A	8	₹ 5,00,000
B	6	₹ 5,40,000
C	4	₹ 5,65,000

ઉપરોક્ત અંદાજોના આધારે ઈન્વેન્ટરીમાં રોકાણ પર 20%નું આવશ્યક વળતર અને 40% કર દર ધારીને, તમે કઈ નીતિની ભલામણ કરશો?

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the right side indicate marks.
(2) Show necessary calculations as a part of answer.

1 From the following information of Nilkanth Company **20**

Ltd., estimate the working capital needed to finance a level of activity of 90,000 units of production per annum :

Particulars	Cost per unit (₹)
Raw materials.....	80
Direct labour.....	30
Overheads (except depreciation ₹ 10 per unit	60
Total cost.....	170
Profit	30
Selling Price.....	200

Additional Information :

- (1) Average raw material in stock : 1 month.
- (2) Work in progress (assume 50% completion stage in respect of conversion costs and 100% completion in respect of material) average $\frac{1}{2}$ month.
- (3) Average finished goods in stock : 1 month.
- (4) Credit allowed by suppliers : Average 1 month and to debtors : 2 months.
- (5) Time lag in payment of wages : $\frac{1}{2}$ month.
- (6) Overhead expenses : 1 month.
- (7) Cash balance is expected to be ₹ 80,000.
- (8) Keep 10% for contingency margin.

You may assume that production is carried on evenly throughout the year and wages and overhead expenses accrue similarly. All sales are on credit basis only.

OR

1 Swaminarayan food products presently producing 54,000 units 20

units at 60% capacity. Company wants to increase $33\frac{1}{3}\%$ in production for the next year. It provides the following information :

Particulars	Cost per unit (₹)
Raw materials.....	4.00
Wages	2.00
Overhead (variable).....	2.00
Overhead (fixed)	<u>1.00</u>
Total cost.....	9.00
Profit	<u>3.00</u>
Selling Price.....	12.00

Additional Information :

- (1) Average raw material in stock : 1 month.
- (2) Work in progress average 1 month.
- (3) Credit received from suppliers : 3 months.
- (4) Average finished goods in stock : 1 month.
- (5) Credit allowed to debtors : 2 months.
- (6) Time lag for the payment of wages and overhead : 1 month. It may be assumed that wages and overhead accrue evenly throughout the production cycle.
- (7) No change in present cost and selling price.
- (8) Required minimum cash balance is ₹ 70,000.

From the above information calculate required working capital for the next year.

- 2 You are required to prepare a cash budget on quarterly basis from the following details of the calendar year, 2021 of Prakruti Ltd. : 20

Particulars	Quarters			
	1 st (₹)	2 nd (₹)	3 rd (₹)	4 th (₹)
Sales :				
Cash	10,000	12,000	8,000	15,000
Credit	2,00,000	1,75,000	1,00,000	1,95,000
	2,10,000	1,87,000	1,08,000	2,10,000
Variable Costs :				
Material consumed	1,50,000	1,25,000	1,00,000	1,75,000
Operating expenses	10,000	10,000	15,000	15,000
	1,60,000	1,35,000	1,15,000	1,90,000
Fixed expenses	15,000	15,000	15,000	15,000
Total costs	1,75,000	1,50,000	1,30,000	2,05,000
Profit / Loss	35,000	37,000	- 22,000	5,000

Balance at the end of quarter :

Particulars	Quarters			
	1 st (₹)	2 nd (₹)	3 rd (₹)	4 th (₹)
Debtors	1,00,000	1,00,000	80,000	1,00,000
Stock (Raw material)	75,000	60,000	75,000	75,000
Creditors	40,000	40,000	40,000	30,000

Balance in the beginning of 1st quarter :

Debtors ₹ 90,000, Stock of Raw material ₹ 70,000, Creditors ₹ 30,000, Bank Overdraft ₹ 10,000.

Other Information :

- (1) Purchase of Machinery ₹ 60,000 in June.
- (2) Payment of dividend (previous year) ₹ 15,000 in January.
- (3) Fixed costs include depreciation amounting to ₹ 10,000 per quarter.
- (4) Long-term loan taken ₹ 10,000 to finance purchase of machinery.
- (5) Expenses of a quarter are payable within the quarter.

OR

2 Roshni Ltd. is providing following information : **20**

Month	Sales	Purchases	Wages	Other Exp.
February	60,000	42,000	5,000	3,500
March	65,000	50,000	6,000	4,000
April	40,000	52,000	4,000	3,000
May	58,000	53,000	5,400	6,000
June	44,000	40,000	4,000	3,000

Additional Information :

- (1) Sales : 20% in cash sales. Cash discount allowed 2% on cash sales. Remaining amount will be received in next two months in equal installment.
- (2) Purchases : Credit allowed by Creditors is 1 month.
- (3) Wages : 25% wages is payable in next month.
- (4) Other expenses : Other exp. is payable in next month.
- (5) Rent : Monthly ₹ 1,000 is payable in quarterly base in advanced. (January, April, ...)
- (6) Income tax : ₹ 7,000 is payable in June.
- (7) On 01-04-2021 cash balance is ₹ 30,000.

From the above information prepare a cash budget for three month April to June 2021.

- 3 "2/10, net 30" is the present credit term of welldone Ltd. Its present level of sales are ₹ 6,00,000, with an average collection period of 30 days. The contribution margin ratio is 15%. Currently 1% customers are taking discount on sales. Bad debts is ₹ 12,000. The Company's cost of capital is 10%. Now the company is considering to increase the discount term to "4/10, net 30", which is expected to push up sales to ₹ 6,50,000 and reduces the average collection period by 10 days. Such relaxation increases the proportion of discount sales to 2%. New bad debt would be ₹ 14,000. Tax rate is 40%. Give the proper advice to the company. 15

OR

- 3 In order to increase sales from the normal level of ₹ 2,40,000 p.a., the marketing management submits a proposal for liberalizing credit policy as under : 15

Alternative	Proposed Increase in Credit Period beyond Normal Credit Days	Relevant Increase over Normal Sales (₹)
1	15 days	12,000
2	30 days	18,000
3	45 days	21,000
4	60 days	24,000

When Normal Sales is ₹ 2,40,000 and Normal Credit Period is 30 days, 360 days in a year. The P.V. Ratio of the company is $33\frac{1}{3}\%$. The Company expects a pre-tax return of 20% on investment. Evaluate the above four alternatives and advice the management.

- 4 Perfect Ltd. provides the following information : 15
- Maximum consumption daily 30 units
  - Minimum consumption daily 20 units
  - Normal consumption daily 25 units
  - Maximum delivered period 45 units
  - Average delivered period 35 days

- Maximum delivered period for emergency purchase 5 days
- Annual consumptions 22,500 units
- Cost per unit ₹ 20
- Expenses placing an order ₹ 100
- Carrying expense 25%

Calculate :

- (1) Economic Order Quantity
- (2) Ordering level
- (3) Minimum level
- (4) Maximum level
- (5) Safety level
- (6) Danger level
- (7) Average level (with both the formula)

OR

- 4 Siddhi Ltd. uses inventory turnover as one of the performance measures to evaluate its Production Manager. Currently its inventory turnover (Cost of Sales ÷ Average Inventory) is 10 times per annum as compared with the industry average of 4. Average Sales are ₹ 4,50,000 p.a., Variable cost is 70% of Sales and Fixed Costs are ₹ 10,000 per annum. Carrying cost of inventory is 5% on average inventory. Sales force complained that low inventory levels are resulting in lost sales due to stock outs. The Sales Manager has made an estimate based on stock-out reports as under :

Inventory Policy	Inventory Turnover	Sales
Current	10	₹ 4,50,000
A	8	₹ 5,00,000
B	6	₹ 5,40,000
C	4	₹ 5,65,000

On the basis of the above estimates and assuming a 40% tax rate and required return of 20% on investment in inventory. Which policy would you recommend?